

OPENING ACADEMIEJAAR 2021 – 2022
BART DE WEVER
BURGEMEESTER VAN ANTWERPEN

Geachte dames en heren,

Beste studenten

Het doet mij een enorm plezier om u allen in levenden lijve te mogen verwelkomen in de grootste en mooiste stad van Vlaanderen.

Onze stadsgemeenschap heeft anderhalf jaar lang noodgedwongen de pauzeknop ingedruwd. Maar eindelijk kan Antwerpen opnieuw herleven.

Laat ons dankbaar zijn voor zij die het mogelijk hebben gemaakt dat de ons vertrouwde wereld in tussentijd zo goed als mogelijk kon blijven draaien.

Laat ons dankbaar zijn voor de solidariteit tussen generaties en tussen gemeenschappen.

Laat ons dankbaar zijn dat talent en wetenschap ons in een recordtijd vaccins leverden.

Laat ons dankbaar zijn voor de indrukwekkende vaccinatiecampagne en de zeer hoge vaccinatiegraad in Vlaanderen en ook in Antwerpen. We mogen fier zijn op onze stadsgenoten.

Laat ons dankbaar zijn voor de inspanningen van onze ziekenhuizen, onze eerste-lijn-zones en van talloze vrijwilligers.

Ik wil daar graag uw applaus voor vragen.

*

Beste aanwezigen

Een woord van dank ook aan het hele onderwijsveld dat in heel de covidcrisis aan de slag bleef. U zal me niet kwalijk nemen dat ik daarbij vooral denk aan de leerkrachten van het lager en middelbaar onderwijs.

Het hoger onderwijsveld heeft met veel improvisatie en optimisme alle zeilen moeten bijzetten.

Docenten en professoren verdienen daar alle lof voor. Want de hersenen, vaardigheden en talenten van onze Vlaamse jeugd zijn onze belangrijkste grondstof. Het was een grote uitdaging om die te blijven ontginnen. Lesgeven is nooit vanzelfsprekend, maar de intellectuele rijkdom van het leslokaal of de aula is des te belangrijk gebleken. Laat staan de noodzaak aan praktijklessen, van houtbewerking tot chemische analysetechnieken.

Ook het studentenleven werd zwaar getroffen. Vele jongeren leden danig onder contactarmoede, onzekerheid, gebrekkige zelfredzaamheid, het fysieke en emotionele gemis aan vrienden, vriendinnen of een prachtig nieuw lief.

Het swingende bestaan van de student schoot er danig bij in. Geen feesten, TD's, afgeladen volle sportpaleizen en Roma's: de dood in de pot. Theater, bioscoop, restaurant, studenten kroeg: gesloten wegens omstandigheden. Kortom, om het op zijn Antwerps te zeggen: geen zak te beleven. Die tijd ligt nu achter ons. Het normale leven is terug vertrokken.

*

Dames en heren

Antwerpen doet zijn uiterste best om een goede en verdraagzame onthaalmoeder voor tienduizenden studenten te zijn. Tijdens mijn eigen studentenjaren vond ik een tweede verblijf in een ton vol

schuimend gerstenat. Zonder die folklore, zonder die moeilijk te decoderen studententaal en rituele gebruiken, zouden de mooiste jaren van een jong mensenleven aan glans en waarde verliezen. Studententradities hebben een plaats in onze maatschappij, zolang ze met respect hoog gehouden worden. Het Antwerpse doopcharter is daar een uitstekend referentiekader voor.

Vandaag sta ik hier niet als student. Ik sta hier vandaag als burgemeester, verantwoordelijk voor een zeer diverse bevolking van meer dan een half miljoen stadsgenoten.

Opgenomen worden in het academisch leven behoort een feest te zijn voor iedereen, zonder enig onderscheid.

Stadsgenoten die met elkaar in vrede en verdraagzaamheid willen samenleven. Met respect voor de openbare ruimte, het straatmeubilair, het verkeersreglement en de nachtrust van een grote meerderheid die niet tot zes uur in de ochtend doorzakt maar om zes uur 's ochtends opstaat om aan de slag te gaan. En bovenal: met respect voor elkaar.

Harmonieus samenleven is een werkwoord.

Ook studenten moeten zorgzaam zijn: voor de res publica en voor elkaar.

Beste aanwezigen

Het is Vlaanderen gelukt op goed 100 jaar tijd zeer veel potentieel intellectueel en creatief talent toegang tot hoger onderwijs te verlenen. Hoger onderwijs dat voor de gebruiker ervan bovendien relatief goedkoop is.

Wij kennen de studielening niet, onze ouders hoeven geen fortuin op te hoesten om naar een vermaarde universiteit te trekken.

We mogen nooit vergeten dat er voor deze immense krachttoer grote offers zijn gebracht. Dat historische besef dient onze verantwoordelijkheid en ons plichtsbewustzijn te blijven ondersteunen.

De grootste hap uit de Vlaamse begroting wordt in ons Vlaamse onderwijsveld geïnvesteerd. Wie zich van studiekeuze heeft vergist – of zijn/haar aanleg/talent fout heeft ingeschat – krijgt bij ons in Vlaanderen een tweede kans, een derde ook. Kansen die niet lichtzinnig mogen worden verkwanseld. Integendeel: kansen die maximaal dienen te worden benut.

Beste studenten

Velen onder u staan aan de vooravond van een nieuw begin, een gewis avontuur. In een nieuwe sociaal-culturele omgeving, met nieuwe vrienden en vriendinnen, met professoren, academische begeleiders, advies, aanspreekpunten en ondersteuning.

Jullie zijn de voorhoede van een steeds sneller veranderende samenleving en economie. De industriële revolutie hebben we gehad. De diensteneconomie is goeddeels geautomatiseerd. De door robots aangestuurde economie is in de maak. Deze omslag vraagt aanpassing, bevraging, studie, ontwikkeling en onderzoek, intellectuele creativiteit, interdisciplinaire dialoog en wederzijdse bevruchting.

*

Universiteit en hogeschool moeten op een direct betrokken wijze deel blijven uitmaken van het integrale maatschappelijke landschap. Wanneer de machine veel van onze banen en baantjes zal hebben vervangen, zullen altijd durende kwesties nog steeds passend moeten worden beantwoord. Duurzaamheid, welbevinden, zingeving, cultuur, verantwoordelijkheidszin, engagement: waarden die

wel eens misprijzend **zachte waarden** worden genoemd. Maar die wel degelijk **het cement van een breed gedeelde toekomst zijn**. En dat vooral moeten blijven.

Dames en heren

In een week waarin veel over het effect van de *woke* beweging op de academische vrijheid is geschreven, zou ik u graag meenemen naar aan *ander ontwaken*.

120 jaar geleden publiceerde de zwarte Amerikaanse schrijver en opvoedkundige Booker T. Washington zijn autobiografie *Up from Slavery*. In zijn boek beschrijft Booker, die in slavernij geboren werd maar later aan het hoofd kwam te staan van Tuskegee (*tus-kie-gie*) University, hoe hij aan zijn dag begon.

“Ik begin te werken met het vooruitzicht op een succesvolle en aangename dag. Maar ik hou er ook rekening mee dat een van onze schoolgebouwen vuur kan vatten, of dat er een ongeluk gebeurt. Het zou kunnen dat iemand me beledigt in een toespraak of in een artikel voor iets dat ik al dan niet gedaan heb, of voor iets dat ik al dan niet gezegd heb.”

Booker T. Washingtons ochtendritueel is niet nieuw. Het is goed tweeduizend jaar oud. Seneca leerde ons al het stoïcijnse principe van de *praemeditatio malorum*.

Kort gezegd: bereid u voor op het ergste. Want het ongeluk of ongemak dat kan gebeuren, is gemakkelijker verteerbaar als u er al rekening mee hield.

Probeer dus 's ochtends bij het wakker worden eens een *praemeditatio malorum*.

Bedenk u dat er u doorheen de dag vanalles kan overkomen. En dus ook dat u mensen zal tegenkomen wiens karakter u niet zint. Wiens levenskeuzes niet de uwe zijn. Wiens meningen u niet deelt. Maar laat dat u niet van de wijs brengen.

Blijf rotsvast geloven in de vrijheid van denken en in de kracht van het vrij woord en het vrije tegenwoord. De imperfecties van de vrijheid vallen immers in het niets bij die van de onvrijheid.

Deze vorm van ontwaken, deze woke, werkt pas echt verbindend.

*

Dames en heren

Beste studenten

Ik rond mijn welkomstwoord bij de start het nieuwe academische jaar graag af met een welgemeend woord van dank. De voorbije jaren heeft Robert Voorhamme met voorbeeldige inzet, tact en Antwerpse fierheid de Associatie Universiteit & Hogescholen Antwerpen door bij momenten woelige wateren geleid.

Wie wil verbouwen dient muren en tussenschotten te slopen waardoor een heilig huisje er qua façade en invulling soms helemaal gaat uitzien. Tot 't nut 't Antwerps algemeen. Niet van deze of gene obediëntie, zuil, belangengroep, lobbymachine.

De sleutelwoorden voor het beleid van Robert Voorhamme waren onderwijskwaliteit, nationale en internationale uitstraling en zijn geliefde stad in de plooi leggen voor een glorieuze toekomst.

Ik weet zeker dat zijn opvolger Jan van den Nieuwenhuijzen die erfenis gestand wil doen.

Dank voor alles, Robert.

*

Bart De Wever

Burgemeester van Antwerpen

30092021